

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Перший проректор

П.М. Іщенко

2017р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з ДИСЦИПЛІНИ Історія менеджменту
Назва
статус дисципліни Нормативна
нормативна чи вибіркова
для напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент»
код, назва

АВТОР ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент (б.в.з.)

вчене звання, науковий ступінь

кафедри менеджменту

назва кафедри

Мельничук Л.С.

прізвище, ім'я, ім'я по-батькові автора

„07” Н 2017р.

Миколаїв 2017

Лист погодження робочої програми

Робочу програму схвалено:

на засіданні кафедри менеджменту

кафедри, за якого закріплено дисципліну
Протокол № 3 від „07” 11 2017р.

Завідувач кафедри (Стоян О.Ю.)
Підпис ПІБ

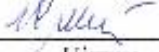
на засіданні випускової кафедри менеджменту

кафедри, за якого закріплено дисципліну
Протокол № 3 від „07” 11 2017р.

Завідувач кафедри (Стоян О.Ю.)
Підпис ПІБ

на засіданні методичної ради факультету економічних наук

факультету, за якого закріплено дисципліну
Протокол № 60/1 від „07” 11 2017р.

Голова (Веронина І.О.)
Підпис ПІБ

Робочу програму погоджено за формами навчання:

Денна форма навчання:

В.д. декана факультету економічних наук

 (Філімонова О.Б.)
Підпис, ПІБ, дата

Начальник навчально-методичного відділу

 (Стоян О.Ю.)
„09” 11 2017р.

1. Концепція викладання дисципліни.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Історія менеджменту» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент».

У результаті вивчення предмету «Історія менеджменту» має сформуватись чітке уявлення про зародження науки про управління, про те, які етапи у своєму розвитку вона пройшла, які були особливості української управлінської думки і яких висот вона досягла нині.

Значимість менеджменту особливо зросла у 30-ті роки ХХ ст., коли стало очевидним, що ця діяльність перетворилася на професію, на галузь знання, на самостійну навчальну дисципліну, а менеджери - на дуже впливову суспільну силу.

Сьогодні створено наукову теорію менеджменту, засади якої заклали ще у 50-ті роки ХХ ст. американські вчені Е. Демінг, Д. Джуран, А. Фейгенбаум. Слід зазначити, що японські дослідники завершили створення й забезпечили практичне втілення та використання цієї теорії. Зауважимо, що адекватною економічною основою менеджменту є ринкове господарство на базі індустріального виробництва при переході суспільства до інформаційного періоду розвитку.

Метою вивчення цієї дисципліни є розглянути основні аспекти розвитку менеджменту як теорії і практики управління, сконцентруватися на основних теоретичних напрямках класичного менеджменту.

Завданнями

- використання наукових поглядів і рекомендацій у практичній діяльності менеджерів;
- орієнтування у теоретичній літературі з питань менеджменту;
- розуміти підходи до вивчення історії розвитку менеджменту;
- характеризувати школи управління і основні підходи до його вчення;

- розглянути в історичному аспекті виникнення управління і його розвиток на різних етапах розвитку суспільства;

- сформувати у слухачів уміння аналізувати школу наукового управління і її основних представників, адміністративну школу менеджменту, школу людських стосунків;

- характеризувати основні етапи розвитку менеджменту в США, Західній Європі і Японії, а також розглядати у загальному контексті розвиток управлінської думки в Україні від найдавніших часів до сьогодення;

Міждисциплінарні зв'язки: мовне підґрунтя – українська мова, англійська мова; економіко-теоретичне підґрунтя – політична економія, слугує підґрунтям – основи менеджменту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- категорії менеджменту;
- підходи до вивчення історії розвитку менеджменту
- методи формування та функціонування механізмів управління організаціями та школи управління;

- сукупність функцій і методів менеджменту

вміти:

- ◆ використовувати наукові погляди і рекомендації у практичній діяльності менеджерів;

- ◆ орієнтуватися у теоретичній літературі з питань менеджменту;

- ◆ розуміти підходи до вивчення історії вчень менеджменту;

- ◆ характеризувати школи управління і основні підходи до його вивчення;

- ◆ розглядати в історичному аспекті виникнення управління і його розвиток на різних етапах розвитку суспільства;

- ◆ детально характеризувати школу наукового управління і її основних представників, адміністративну школу менеджменту, школу

людських стосунків;

◆ характеризувати основні етапи розвитку менеджменту в США, Західній Європі і Японії, а також розглядати у загальному контексті розвиток управлінської думки в Україні від найдавніших часів до сьогодення.

2. Витяг з навчального плану спеціальності

Форма навчання	Курс	Триместр	Всього годин	В тому числі						Форма підсумкового контролю	
				аудиторних				самостійна робота студента		іспит	залік
				лекцій	семінарських	практичних	лабораторних	триместрова робота по дисципліні	курсова робота (проект)*		
Денна	1,	1 т.	120	28	28	-	-	64	-	+	

3. Зміст навчальної дисципліни – тематичні плани дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Еволюція управлінської думки

Тема 1. Еволюція управлінської думки як предмет історії розвитку менеджменту

Мета і завдання курсу «Історія менеджменту» це вивчення виникнення управління і застосування на практиці наукових підходів, принципів і методів, що забезпечують стійку, надійну, перспективну і ефективну діяльність.

Менеджмент як галузь людської діяльності виник та розвивається у зв'язку з необхідністю з'ясувати, чому одні організації досягають успіху, а інші занепадають, зазнають розорення.

У своєму розвитку термін «менеджмент» мав багато різних трактувань і понять, що весь час змінювались. Сьогодні під менеджментом мають на увазі управління будь-яким соціальним об'єктом, володіння майстерністю управління, високий професіоналізм, що поєднує в одній особі власника й організатора виробництва, який забезпечує його високу ефективність і продуктивність.

Міжнародна практика розглядає менеджмент як синонім управління соціально-економічними процесами в умовах підприємницької корпорації або акціонерної компанії.

Поняття «менеджмент» міцно увійшло до нашого повсякденного життя і стало звичним. Українське слово «управління» і англійське слово

«менеджмент» вважаються синонімами, проте насправді їх істинний зміст відрізняється. Термін «управління» не замінює терміну «менеджмент» тому, що останній охоплює лише одну з форм управління, а саме: управління соціально-економічними процесами в рамках суб'єкта господарювання. До того ж, адекватною економічною основою менеджменту є ринковий тип господарювання, здійснюваний на базі індустріальної організації виробництва або комерції. Управління у широкому розумінні означає керування, тобто цілеспрямований вплив на той чи інший об'єкт (або суб'єкт)

з метою досягнення конкретної мети. Менеджмент розглядається з різних точок зору.

Тема 2. Управлінська думка в стародавні часи

Початок менеджменту як наукової дисципліни поклав період його систематизації, вироблення рекомендацій щодо поліпшення управління. Саме систематизація знань зумовлює появу концепцій і теорій, які можна вивчати.

Людство існувало тисячі років, ведучи примітивний спосіб господарювання. Після значних відкриттів у галузях енергетики, транспорту, комунікацій і технології (промислової революції) докорінно змінилася організація діяльності людей. Поряд із традиційно існуючими домашніми господарствами, церквою, армією й урядом з'явилися різноманітні організації, що виробляли товари на національний і зовнішній ринок.

Ринок став невід'ємним атрибутом життя людей, а управління - основою їхньої діяльності, визнанням, поряд із землею, працею і капіталом, фактором, від якого залежить матеріальне забезпечення й добробут суспільства. Управління стало сутністю будь-якої діяльності, передумовою досягнень не тільки сьогоденного, а й завтрашнього дня.

Інтерес до менеджменту протягом усього історичного розвитку посилюється. Тому спочатку розглянемо менеджмент до індустріального періоду, його середовище і культурні цінності, що призвели до промислової революції.

У багатьох випадках розвиток державного керування йшов пліч-о-пліч з осмисленням практики керування військовими, релігійними, будівельними, господарськими процесами. Вражаючі історичні пам'ятки архітектури красномовно свідчать про велич управлінського генія наших предків. Однак керування як наука, як система знань і умінь почала предметно формуватися в ХІХ столітті, а його розквіт припадає на двадцяте сторіччя в зв'язку з остаточним виділенням керівників (менеджерів) у самостійний соціальний прошарок і перетворенням його власне кажучи в панівний клас.

Тема 3. Основні школи управління та підходи до його вивчення

Управлінська думка ХХ ст. робить особливий наголос на перетворення управління в науку. Лютер Г'юмек, теоретик у галузі управління, заявляє, що воно стає наукою тому, що, по-перше, систематично вивчає явища, які можна згрупувати в різні теорії; по-друге, намагається на систематизованій основі зрозуміти, чому і як люди систематично працюють разом для досягнення певних цілей; по-третє, зробити ці системи співробітництва кориснішими для людства. Основа будь-якої науки - це можливість об'єктивно виміряти явища, що вивчаються. Багато процесів в управлінській практиці важко піддаються вимірюванню внаслідок того, що відсутній механізм їх опису й аналізу. Це дає можливість керівникам-практикам стверджувати, що управління є скоріше мистецтво, якому можна навчитися тільки через досвід і яким досконало можуть оволодіти лише люди, які мають до цього талант.

Школа наукового управління розробила принципи і методи організації праці, що завжди сприятимуть підвищенню продуктивності праці й ефективності роботи підприємства. Адміністративна школа відома в історії менеджменту розробкою принципів і функцій управління як універсального процесу. Вони, і на сьогодні залишаються необхідними умовами, без дотримання яких ефективно управління організацією неможливе. Через теоретичну близькість і величезну значущість ці дві школи в західній літературі не без підстав часом об'єднуються в одну - класичну.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Формування та об'єктивна необхідність впровадження менеджменту в США

Тема 4. Формування менеджменту в США

Майже до кінця ХVІІІ ст. Сполучені Штати Америки були країною, де панівною економічною доктриною був меркантилізм, а сама вона плелася у кильватері англійської політики. Проте два літературних документи 1776 року докорінно змінили ситуацію. Мова йде про американську Декларацію незалежності й книгу відомого англійського економіста А. Сміта

«Дослідження про природу і причини багатства народів», де він сформулював принцип «економічної людини», головною метою якої є прагнення до збагачення і задоволення особистих потреб. Однак, подальші дослідження спростували тезу Сміта, бо виключно до збагачення прагнуть лише 12% людей.

Ідеї Сміта цілком вписувалися у філософську концепцію лідерів нації, а принцип вільного підприємництва став основним для творців її конституції.

Спроби Англії зберегти своє панування, перешкоджати промислому розвитку Америки шляхом заборони продажу устаткування й еміграції кваліфікованої робочої сили зазнали невдачі. З початку XIX ст. в Америці, як гриби, виникали мануфактури, засновані на запозиченій передовій британській системі менеджменту, акціонерній і корпоративній формах власності.

У XX столітті на Заході сформувалося кілька наукових шкіл менеджменту: раціоналістична школа, школа людських відносин, школа взаємозалежних дій - управлінських функцій та ін.

Менеджмент, з одного боку, виступав як соціологічне вчення, що є частиною сучасної буржуазної ідеології, а з іншого - містив практичні рекомендації з управління великим капіталістичним підприємством. Поняття «менеджмент» ставало вже інтернаціональним. Якщо говорять

«менеджмент», мають на увазі й менеджерів, які професійно здійснюють функцію управління. Сьогодні управління усвідомлюється як професія. Одержавши найбільш чітке визначення в концепції «наукового управління» Тейлора, ця сфера знань набула подальшого розвитку у працях його послідовників - Г. Гантта, подружжя Гілбрет та ін.

Тема 5. Школа людських стосунків

Рух за людські стосунки зародився у відповідь на нездатність повністю усвідомити значення людського фактора, як основного елемента ефективності організації. Цей рух був реакцією на недоліки класичного

підходу. Тому школу людських стосунків інколи називають неокласичною школою.

Вчених Мері Паркер Фоллетт й Елтона Мейо можна назвати найбільшими авторитетами у розвитку школи людських стосунків в управлінні.

Школу людських стосунків (поведінкову теорію менеджменту) пропагували багато авторів - Гюго Мюнстерберг, Елтон Мейо, Мері Паркер Фоллетт, Фріц Ротлісбергер, Честер Ірвінг Бернад. Одним із теоретичних досліджень у цьому напрямі була виробнича психологія - практика застосування психологічних понять до виробничого середовища. Гюго Мюнстерберг (1863-1916 рр.) - відомий німецький психолог визнаний батьком виробничої психології. Він стверджував, що психологи можуть надати цінну допомогу менеджерам у сферах підбору працівників і мотивації. Виробнича психологія досі є однією з головних у навчальних курсах багатьох коледжів та університетів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3 Сучасні стратегії наукового розвитку менеджменту

Тема 6. Розвиток наукового менеджменту

Головним результатом впровадження і розвитку наукового менеджменту було загальне поліпшення управління промисловим підприємством: зросла ефективність використання устаткування і людей, сировини і матеріалів; поліпшилися контроль і планування. Все це істотно вплинуло як на робітників, так і на управлінців підприємств. До вчених угалузі менеджменту, які продовжили, вдосконалили та розвинули теорію наукового менеджменту належать Г. Л. Гантт, Френк і Ліліан Гілбрет, Г. Емерсон, В. Терещенко, Л. Берталанфі, П. Друкер та інші.

Тема 7. Особливості й основні риси японського менеджменту

Загальної теорії менеджменту, придатної для всіх часів і народів, не існує - є тільки загальні принципи управління, які породжують японську, американську, французьку або німецьку системи менеджменту зі своїми

неповторними особливостями, адже беруться до уваги певні національні можливості, особливості національної психології, менталітету й т. д. Японська система менеджменту визнана найбільш ефективною в усьому світі. Головна причина її успіху - вміння працювати з людьми.

Японія першою у світі почала розвивати сучасний менеджмент із «людським обличчям», залучаючи всіх працівників до діяльності в їхніх організаціях, до виготовлення якісної продукції з низькими витратами. У бідної на природні ресурси країні традиційно культивується принцип: «наше багатство - людські ресурси», за яким створюються умови для найбільш ефективного використання цих ресурсів.

Протягом останніх років у всьому світі зростає інтерес до японських форм і методів управління, тому що швидкий успішний розвиток економіки цієї країни дав можливість зайняти лідерські позиції у світі. Японія є найбільшим у світі виробником легкових автомобілів; домінує у виробництві майже всіх категорій масових напівпровідникових мікросхем; визнана найконкурентоздатнішою країною у світі; займає лідерські позиції у забезпеченні грамотності, соціальної політики, якості життя. Ці й інші успіхи багато в чому зумовлені високим рівнем менеджменту, засновниками якого були Мацусита, Хонда, Морита, Ібука й ін.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4 Особливості розвитку вітчизняної науки управління

Тема 8. Особливості управлінської думки в Україні XVIII-початку XIX

Початок вивчення власне вітчизняної управлінської думки та практики припадає на кінець XVIII - початок XIX ст. і пов'язаний з працями відомих українських учених-економістів М. А. Балудянського, В. Н. Каразіна, А. Самборського, М. Ліванова, П. І. Прокоповича та ін. Проте таке вивчення не становило якогось спеціального наукового напрямку, що було типовим і для інших країн світу. У той період управління ще не існувало як окрема, відособлена від інших, галузь знань, хоча усвідомлення потреби у такій науці

поряд з економічною теорією посилювалося. Зокрема, це виявлялося у висвітленні проблем управління у складі інших наук - історії, права, політики, філософії та ін. Деякі питання управління розкриті в описах окремих українських губерній і волостей першої половини - середини ХІХ ст.

Щодо України, то слід додати ще одну важливу обставину: відсутність на той період власної державності. Останнє стало причиною тих наслідків, що виникли у галузі вивчення питань управління виробництвом.

Тема 9. Особливості формування сучасної системи менеджменту в Україні

Ринкові перетворення потребують наукового обґрунтування й вирішення низки управлінських проблем макро - і мікроекономічного характеру.

На макроекономічному рівні треба визначити нову роль держави в управлінні економікою, створити нову систему органів державного управління економікою, сформувати комплекс методів державного регулювання економічних процесів.

Формування ефективної системи управління на мікрорівні потребує не тільки акумуляції найвизначніших світових здобутків у цій галузі, а й відображення особливостей соціально-економічних процесів в Україні. Слепе копіювання зарубіжних моделей менеджменту не тільки не дає користі, а навпаки, шкодить реформуванню економіки. В менеджменті величезне значення мають національна психологія, традиції, соціально-культурні чинники, духовні цінності тощо.

Вітчизняна модель менеджменту потребує одночасного вирішення трьох взаємопов'язаних проблем: макроекономічних змін у суспільстві, формування нового управлінського мислення керівників та розробки наукової бази менеджменту.

Успіх ринкових перетворень зумовлений умінням розумно керувати. Передусім йдеться про вміння ухвалювати раціональні рішення та ефективно їх виконувати. Однак процес формування такого вміння доволі непростий.

Розподіл навчальних годин за темами.

№ з/п	Назви розділів та тем	Всього годин	За формами занять, годин				Самостійна робота студента	Форми контролю
			Аудиторні					
			лекційні	семінарські	практичні	лабораторні		
1	Еволюція управлінської думки як предмет історії розвитку менеджменту	11	2	2			7	усне опитування
2	Управлінська думка в стародавні часи	11	2	2			7	усне опитування
3	Тема 3. Основні школи управління та підходи до його вивчення	11	2	2			7	усне опитування
4	Формування менеджменту в США	11	2	2			7	усне опитування
5	Школа людських стосунків	13	4	4			7	усне опитування
6	Розвиток наукового менеджменту	13	4	4			7	усне опитування
7	Особливості й основні риси японського менеджменту	13	4	4			7	усне опитування
8	Особливості управлінської думки в Україні XVIII-початку XIX	13	4	4			7	усне опитування
9	Особливості формування сучасної системи менеджменту в Україні	14	4	4			8	усне опитування
Всього		120	28	28			64	

4. Аудиторна робота:

4.1. Денна форма навчання:

4.1.1. лекційні заняттяї

Тема 1. Еволюція управлінської думки як предмет історії розвитку менеджменту

1.1. Мета та значення курсу. Методи та підходи до вивчення історії менеджменту.

1.2. Розвиток менеджменту

1.3. Культурне середовище менеджменту

1.4. Організація і менеджмент

Тема 2. Управлінська думка в стародавні часи

2.1. Суспільний поділ праці

2.2. Управлінський погляд на проблему суспільного поділу праці і додаткового продукту

2.3. Зміна масштабів і складності менеджменту в державі

Тема 3. Основні школи управління та підходи до його вивчення

3.1. Поняття шкіл менеджменту

3.2. Характеристика шкіл менеджменту

3.3. Тейлор Ф.У., як засновник сучасного менеджменту

Тема 4. Формування менеджменту в США

4.1. Фактори, що вплинули на формування американської моделі менеджменту.

4.2. Корпорація як основна форма підприємництва.

4.3. Партисипативне управління, форми залучення робітників до управління.

4.4. Сучасний стан американського менеджменту.

Тема 5. Школа людських стосунків

5.1. Народження промислової психології. Хотторнські експерименти. Вступ в епоху школи людських відносин.

5.2. Сутність організації. Організації формальні і неформальні.

Теорія влади. Функції керівника

5.3. Теорія ієрархії потреб. Мотивація для самореалізації.

5.4. Сучасний біхевіоризм

Тема 6. Розвиток наукового менеджменту

6.1. Системний підхід у сучасному управлінні. Теорія загальних систем.

6.2. Концепція управління згідно з цілями. Модель “Мак-Кінсі 7С”

6.3. Ситуативний підхід. Концепція стратегічного управління.

Стратегія функціонування.

6.4. Сучасні стратегії розвитку. Особливості і тенденції сучасного менеджменту.

Тема 7. Особливості й основні риси японського менеджменту

7.1. філософія японського менеджменту.

7.2. Комплексне управління якістю, система «Канбан» і «гуртки якості»

Тема 8. Особливості управлінської думки в Україні XVIII-початку

XIX

8.1. Розвиток управлінської думки із загальноцивілізаційних позицій.

8.2. Розвиток національно обумовленої управлінської думки.

8.3. Концепції “Організаційного управління”, “Фізіологічного оптимуму”, “Вузької бази”, “Організаційної діяльності”, “Соціально-трудова концепція управління виробництвом”, “Теорія адміністративної ємності”.

8.4. Управлінська думка повоєнного періоду.

8.5. Професіоналізація менеджменту в Україні. Бізнес-освіта в умовах професіоналізації менеджменту

Тема 9. Особливості формування сучасної системи менеджменту в Україні

9.1. Історія розвитку менеджменту в Україні

9.2. Внесок у розвиток світової науки менеджменту українських науковців

9.3 Розвиток науки управління в Україні в період тоталітаризму

9.4. Формування ринкового середовища в Україні

4.1.2. семінарські заняття

Тема 1. Еволюція управлінської думки як предмет історії розвитку менеджменту

1. Мета та значення курсу.
2. Методи та підходи до вивчення історії менеджменту.
3. Як відбувався розвиток світової економіки?
4. Еволюція менеджменту.
5. Культурне середовище менеджменту.
6. У чому полягає економічний аспект культури?
7. У чому полягає соціальний аспект культурного середовища?
8. У чому полягає політичний аспект культури?
9. Назвіть основні відмінності східної та західної культур.
10. Назвіть 6 характеристик культури, виділені Ключхольмом і

Стродтбеком.

11. Назвіть причини об'єднання людей в організації. Назвіть основні характеристики організації.

12.Що таке менеджмент? 13.Еволюція управлінської думки.

Тема 2. Управлінська думка в стародавні часи

1.Ким були перші люди, звільнені суспільством від безпосереднього продуктивної праці?

2.У чому бачить сенс і значення менеджменту відомий американський фахівець Пітер Дракер?

3.З чим пов'язана поява писемності?

4.У чому полягає сенс, з точки зору менеджменту, станової структури суспільства?

5.До чого полягають особливості розвитку державного сектора в стародавній Месопотамії?

6. Який засіб відновлення господарства знайшли керівники старовавілонської держави?
7. Назвіть причини існування величезного управлінського апарату в стародавньому Єгипті.
8. Які методи і функції менеджменту використовувалися в Єгипті?
9. Які функції і принципи менеджменту практикувалися в стародавньому Китаї?
10. З чим пов'язане обговорення проблем управління суспільством у Китаї? 11. Що є спільного між системами управління стародавнього Китаю і сучасних США?
12. Назвіть основні особливості розвитку теорії та практики менеджменту індійської цивілізації.
13. Поясніть причину виникнення Артхашастре. Викладіть сутність основних її відділів.

Тема 3. Основні школи управління та підходи до його вивчення

1. Поняття шкіл менеджменту
2. Характеристика шкіл менеджменту
3. Тейлор Ф.У., як засновник сучасного менеджменту

Тема 4. Формування менеджменту в США

1. Фактори, що вплинули на формування американської моделі менеджменту.
2. Корпорація як основна форма підприємництва.
3. Партисипативне управління, форми залучення робітників до управління.
4. Сучасний стан американського менеджменту.

Тема 5. Школа людських стосунків

1. Передумови, що призвели до зародження промислової психології.
2. Сутність Хоторнських експериментів.
3. Психологічні висновки Хоторнських експериментів.

4. Етапи виникнення філософії менеджменту на розумінні мотивів груп та окремих індивідуумів.

5. Визначити етапи становлення школи людських відносин.

6. Назвати основні групи та класифікацію потреб.

7. Охарактеризувати підходи до вивчення теорії мотивації.

8. Основні характерні риси сучасного біхевіоризму.

9. Охарактеризувати менеджмент на межі ХХІ ст. з позиції сучасного біхевіоризму.

Тема 6. Розвиток наукового менеджменту

1. Витоки створення наукового підходу до дослідження управління в ХХ-ХХІ ст.

2. Концепції управління з використанням досягнень кількісної школи.

3. Виникнення системного підходу та його характеристика.

4. Концепція П. Друкера відповідно до цілей організації.

5. Назвати основні етапи постановки цілей.

6. Основні складові концепції «Мак-Кнісі7-S».

7. Основні принципи ситуативного підходу в менеджменті.

8. Основні принципи стратегічного управління І. Ансоффа.

9. Назвати періоди розвитку систем управління.

10. Охарактеризувати структуру стратегічного управління.

11. Охарактеризувати концептуальну схему стратегічного управління організацією.

12. Розвиток стратегії функціонування м. Портера.

13. Назвати сучасні стратегії розвитку.

14. Визначити особливості та тенденції сучасного менеджменту.

Тема 7. Особливості й основні риси японського менеджменту

1. філософія японського менеджменту.

2. Комплексне управління якістю, система «Канбан» і «гуртки якості»

Тема 8. Особливості управлінської думки в Україні ХVІІІ-початку

1. Охарактеризуйте розвиток управлінської української думки із загальноцивілізаційних позицій.
2. Назвати видатних українських вчених початку ХХ ст., які зробили внесок у розвиток управлінської думки.
3. Назвати основні етапи розвитку національно обумовленої управлінської думки.
4. Назвати основні концепції управління, створені українськими вченими у довоєнний період.
5. Назвати головні принципи управління планово-адміністративної системи господарювання.
6. Охарактеризувати визначні досягнення української управлінської думки повоєнного періоду.
7. Визначити основні риси вітчизняної системи менеджменту наприкінці ХХ ст.
8. Охарактеризувати нову управлінську парадигму України періоду її ринкового реформування.
9. Назвати основні етапи професіоналізації менеджменту в Україні.
10. Охарактеризувати основні напрямки розвитку бізнес-освіти.

Тема 9. Особливості формування сучасної системи менеджменту в Україні

1. Історія розвитку менеджменту в Україні
2. Внесок у розвиток світової науки менеджменту українських науковців
3. Розвиток науки управління в Україні в період тоталітаризму
4. Формування ринкового середовища в Україні

5. Самостійна робота

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни _____ Історія менеджменту _____
назва дисципліни

кількість годин СРС згідно з навчальним планом _____ 47 _____

Види самостійної роботи	Трудо- місткість (годин)*	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>5.</i>
Денна форма навчання				
<u>I</u> триместр <small>номер триместру</small>				
I. О б о в ' я з к о в і				
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				
1.1. Підготовка до семінарських занять.	35	Систематично	Активна робота на семінарських заняттях	40
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>				
1.2. Підготовка до виконання модульних контрольних робіт	5	Останнє заняття відповідного модуля	Модульна контрольна робота	10
<i>За виконання завдань самостійного опрацювання та інших завдань</i>				
Разом балів за обов'язкові види СРСР				50
II. В и б і р к о в і				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
2.1. Написання реферату за заданою тематикою	5	Відповідно до розкладу занять	Захист матеріалів під час семінарських занять	5
2.2. Підготовка доповіді на студентську конференцію (форум)	2	Відповідно до плану проведення конференції	Подані матеріали тез доповіді на студентську конференцію	5
Разом балів за вибіркові види СРСР				10
Всього балів за СРС у I триместрі				60

Теми рефератів:

1. Організація як форма діяльності людей.
2. Еволюція управлінської думки як предмет історії вчень менеджменту.
3. Основні положення традиційного і сучасного менеджменту.
4. Методи вивчення історії менеджменту.
5. Еволюція вимог до менеджерів.
6. Школи управління й основні підходи до його вивчення.
7. Меркантилізм.
8. Фізіократія.
9. Пробудження управлінської думки. Ранні вчення менеджменту.
10. Роберт Оуен – менеджер і батько сучасного менеджменту з управління персоналу.
11. Розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX століття.
12. Наукові погляди Михайла Андрійовича Балудянського.
13. Наукові погляди Василя Назаровича Каразіна.
14. Випускники Києво-Могилянської Академії та розвиток управлінської думки в Україні до середини XIX століття.
15. Наукові погляди Івана Васильовича Вернадського.
16. Наукові погляди Миколи Християновича Бунге.
17. Наукові погляди Михайла Івановича Туган-Барановського.
18. Менеджмент періоду промислової революції в Англії.
19. Індустріалізація в США: пріоритети управління і виробництва.
20. Формування менеджменту в США: Даніел Крей Маккалум, Генрі Варнум Пурр.
21. Поширення знань про управління. Виникнення освіти для менеджерів в США.
22. Фредерік Тейлор – творець наукового менеджменту. Наукові праці Ф.Тейлора.
23. Науковий менеджмент Генрі Ганта.
24. Наукові розробки подружнього союзу Френка і Ліліан Гілбрейт.

25. Гаррінгтон Емерсон: досягнення ефективності через організацію.
26. Принципи продуктивності Гаррінгтона Емерсона.
27. Анрі Файоль: особистість і кар'єра.
28. Принципи менеджменту. Елементи менеджменту.
29. Уніфікація завдань менеджменту. Ліндел Урвік.
30. Цілі організації і координація дій. Джеймс Муні.
31. Народження промислової психології. Гюго Мюнстерберг.
32. Філософ бізнесу Меррі Фоллет.
33. Хоторнські експерименти. Джорж Елтон Мейо.
34. Наукові погляди Фріца Ротлісбергера.
35. Людські відносини, лідерство і мотивація.
36. Організаційна інтеграція Честера Бернарда.
37. Теорія ієрархії потреб за Абрахама Маслоу.
38. Мотивація для самореалізації.
39. Теорія загальних систем Людвіга фон Берталафі, Кеннета Боулдінга.
40. Концепція управління згідно з цілями Пітера Друкера.
41. Модель "Мак-Кінсі 7С" Томаса Пітерса і Роберта Уотермана.
42. Концепція стратегічного управління Ігора Ансоффа.
43. Стратегія функціонування Майкла Портера.
44. Сучасні стратегії розвитку.
45. Особливості і тенденції сучасного менеджменту.
46. Українська економічна наука і сучасна теорія та практика управління.
47. Перспективи України щодо зміни управлінської парадигми і управлінської думки.

6. Питання для самоконтролю

1. Еволюція управлінської думки.
2. Принципи управління.
3. Функції управління.
4. Цілі управління.
5. Методи управління.
6. Процес-управління.
7. Технологія управління.
8. Теорія керівництва.
9. Основні положення традиційного менеджменту.
10. Завдання менеджменту.
11. Основні складові та сфери менеджменту.
12. Основні напрями у теорії менеджменту.
13. Методи творчого пошуку альтернатив.
14. Потенційні обмеження у діяльності менеджера.
15. Ролі менеджера в організації.
16. Вимоги до сучасного менеджера.
17. Перша управлінська революція.
18. Друга управлінська революція.
19. Третя управлінська революція.
20. Четверта управлінська революція.
21. П'ята управлінська революція.
22. Розвиток управлінської думки у Стародавньому Єгипті.
23. Розвиток управлінської думки у Китаї та Індії.
24. Розвиток управлінської думки у Стародавніх Греції та Римі.
25. Управлінська думка князівського періоду.
26. Господарювання в Київській Русі. Основні функції княжої влади.
27. Суб'єктивне та об'єктивне управління.
28. Характеристика підходів до управління.
29. Менеджмент періоду промислової революції в Англії.
30. Індустріалізація в США: пріоритети виробництва й управління.

31. Науковий менеджмент Ф.Тейлора.
32. Науковий менеджмент Г.Гантта.
33. Науковий менеджмент Гаррінгтон Емерсон «Дванадцять принципів продуктивності».
34. Модель «Мак-Кінсі 7С»
35. .Ситуаційний підхід.
36. Сучасні стратегії розвитку.
37. В чому полягає адміністрування соціального організму.
38. Загальна теорія менеджменту Анрі Файоля (1841-1925).
39. Психологія у виробництві Гюго Мюнстерберга (1863-1916)
40. Філософія бізнесу Мері Фоллет (1868-1933).
41. Мотиваційний процес.
42. Теорія мотивації за А. Маслоу.
43. Теорія мотивації М.Портера - Е.Лоулера.
44. Характеристика «ТеоріїХ» і «ТеоріїУ» Д. МакГрегора.
45. 45. Теорії «Х» та «У» Д. МакГрегора і теорія «Z» В.Оучі.
46. Порівняльна характеристика американської та японської моделей менеджменту.
47. Суть поглядів М.Л. Болудянського і В.Н. Карабіна.
48. Принципи управління планово-адміністративної системи господарювання.
49. Вітчизняна система менеджменту наприкінці ХХ ст.
50. Нова управлінська парадигма України періоду її ринкового реформування (кінець ХХ початок ХХІ ст.)
51. Нові реалії менеджменту.
52. Сучасні принципи менеджменту.

7. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль з дисципліни «Адміністративний менеджмент» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в 4 триместрі,

в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу. Форма проведення іспиту – письмова.

Перелік питань до іспиту:

1. Еволюція управлінської думки.
2. Принципи управління.
3. Функції управління.
4. Цілі управління.
5. Методи управління.
6. Процес-управління.
7. Технологія управління.
8. Теорія керівництва.
9. Основні положення традиційного менеджменту.
10. Завдання менеджменту.
11. Основні складові та сфери менеджменту.
12. Основні напрями у теорії менеджменту.
13. Методи творчого пошуку альтернатив.
14. Потенційні обмеження у діяльності менеджера.
15. Ролі менеджера в організації.
16. Вимоги до сучасного менеджера.
17. Перша управлінська революція.
18. Друга управлінська революція.
19. Третя управлінська революція.
20. Четверта управлінська революція.
21. П'ята управлінська революція.
22. Розвиток управлінської думки у Стародавньому Єгипті.
23. Розвиток управлінської думки у Китаї та Індії.
24. Розвиток управлінської думки у Стародавніх Греції та Римі.
25. Управлінська думка князівського періоду.
26. Господарювання в Київській Русі. Основні функції княжої влади.
27. Суб'єктивне та об'єктивне управління.

31. Характеристика підходів до управління.
32. Менеджмент періоду промислової революції в Англії.
33. Індустріалізація в США: пріоритети виробництва й управління.
31. Науковий менеджмент Ф.Тейлора.
36. Науковий менеджмент Г.Гантта.
37. Науковий менеджмент Гаррінгтон Емерсон «Дванадцять принципів продуктивності».
38. Модель «Мак-Кінсі 7С»
39. .Ситуаційний підхід.
40. Сучасні стратегії розвитку.
41. В чому полягає адміністрування соціального організму.
42. Загальна теорія менеджменту Анрі Файоля (1841-1925).
43. Психологія у виробництві Гюго Мюнстерберга (1863-1916)
- 40.Філософія бізнесу Мері Фоллет (1868-1933).
- 41.Мотиваційний процес.
46. Теорія мотивації за А. Маслоу.
47. Теорія мотивації М.Портера - Е.Лоулера.
48. Характеристика «ТеоріїХ» і «ТеоріїУ» Д. МакГрегора.
49. 45.Теорії «Х» та «У» Д. МакГрегора і теорія «Z» В.Оучі.
53. Порівняльна характеристика американської та японської моделей менеджменту.
54. Суть поглядів М.Л. Болудянського і В.Н. Карабіна.
55. Принципи управління планово-адміністративної системи господарювання.
56. Вітчизняна система менеджменту наприкінці ХХ ст.
57. Нова управлінська парадигма України періоду її ринкового реформування (кінець ХХ початок ХХІ ст.)
58. Нові реалії менеджменту.
59. Сучасні принципи менеджменту.

8. Система оцінювання роботи студентів з дисципліни

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточний контроль знань студентів протягом одного триместру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

Критерії поточної оцінки знань студентів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінки
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом.

	Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії поточної модульної оцінки знань студентів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінки
9-10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
7-8	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та

	аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
5-6	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
3-4	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1-2	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Підсумковий модульний контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81	C		зараховано
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Список рекомендованої літератури

Картка інформаційного забезпечення дисципліни

№ п/п	Бібліографічний опис джерела	Місце знаходження (основні бібліотеки міста та ін.)			
		ЧДУ ім.П.Могили	Обласна наукова бібліотека ім.О.Гмирьова	Міська центральна бібліотека ім. М.Кропивницького	Інтернет, внутрішня мережа (адреса)
1. Основні джерела					
1.	Дідковська Л.Г., Гордієнко П.Л. Історія вчень менеджменту: Навч. Посібник. – К.: Алерта, 2008. – 477 с.	+	+		+
2.	Державне управління: основи теорії, історія і практика: Навчальний посібник/ В.Д.Бакуменко, П.І.Надолішній, М.М.Іжа, Г.І.Арабаджи/ за заг.ред. Надолішнього П.І., Бакуменка В.Д. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009.		+	+	
3.	Керівництво організацією : [навч.посіб.] / О.Є. Кузьмін, Н. Т. Мала, О. Г. Мельник, І. С. Проник. – Л. : Вид-во нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2008.		+		+
2. Додаткові джерела					
1.	Дикань О.В. Історія менеджменту: Конспект лекцій. –				+

	Харків: УкрДАЗТ, 2010. – 52 с.				
2.	Шегда А. В. Менеджмент: [підручник] / А. В. Шегда. – К. : Знання, 2004.		+		+

10. Словник дисципліни.

Адміністрування	Администрирование	Administration
Винагородження	Вознаграждение	Rewarding
Влада	Власть	Power
Горизонтальні комунікації	Горизонтальные коммуникации	Horizontal communication
Декодування	Декодирования	Decoding
Делегування повноважень	Делегирование полномочий	Delegation of authority
Експертна влада	Экспертная власть	Expert power
Ефективність	Эффективность	Efficiency
Задоволеність	Удовлетворенность	Satisfaction
Залежність	Зависимость	Dependence
Керування	Управление	Management
Контроль	Контроль	Control
Лідерство	Лидерство	Leadership
Менеджер	Менеджер	Manager
Місія	Миссия	Mission
Мотивація	Мотивация	Motivation
Організація	Организация	Organization
Перешкоди	Препятствия	Obstacles
Повноваження	Полномочия	Powers
Результативність	Результативность	Effectiveness
Синергія	Синергия	Synergy
Стратегія	Стратегия	Strategy
Управління	Управление	Management